দ্বিতীয় অধ্যায়

অসমৰ জনদৃশ্যপট

জন-গাঁথনি ঃ

১৮৭২ চনত ব্ৰিটিছ শাসন কালত হোৱা অসমৰ সৰ্ব্বপ্ৰথম লোকগণনা অনুসৰি জনসংখ্যা আছিল প্ৰায় ২২ লাখ। তেতিয়া অৱশ্যে বৰ্তমানৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ সাতখন ৰাজ্য সামৰি এই গণনা কৰা হৈছিল। ২০১১ চনৰ লোকপিয়লৰ তথ্য অনুসৰি অসমৰ জনসংখ্যা হ'ল ৩,১২,০৫,৫৭৬ গৰাকী। ২০১৯ চনৰ মাৰ্চ মাহৰ প্ৰাক-কলন অনুসৰি বৰ্তমান অসমৰ জনসংখ্যা প্ৰায় ৩.৫০ কোটি। এই জনসংখ্যা ভাৰতবৰ্ষৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ প্ৰায় ২.৬ শতাংশ। অসমৰ মাটিকালি ভাৰতবৰ্ষৰ মুঠ মাটিকালিৰ প্ৰায় ২.৪ শতাংশ। অৰ্থাৎ ভাৰতবৰ্ষৰ মুঠ মাটিকালিৰ ২.৪ শতাংশ ঠাইয়ে সমগ্ৰ ৰাষ্ট্ৰখনৰ প্ৰায় ২.৬ শতাংশ লোকৰ আবাসস্থলী। কুৰি শতিকাৰ কালছোৱাত অসমৰ জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিৰ হাৰ ৮.১ গুণ। এই কালছোৱাত ভাৰতবৰ্ষৰ জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধি হাৰ মাথো ৪.৩ গুণ। অসমৰ নগৰীকৰণ প্ৰক্ৰিয়াও মন্থৰ, মাত্ৰ ১৪ শতাংশ। জিলাৰ সংখ্যা ৩৩ খন। পাহাৰীয়া জিলা ৩ খন। মহকুমাৰ সংখ্যা ৫৬ খন (২০১১ চন) আৰু ৰাজহ চক্ৰৰ সংখ্যা ১৮৪ টা।

খিলঞ্জীয়া অধিবাসীসকলৰ মাজত নৃতাত্বিক, ভাষিক, সামাজিক আৰু ধৰ্মীয় উপাদানসমূহৰ বৈচিত্ৰ্য বিৰাজমান। বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ জনসমাবেশৰ শৈলীৰ হেতুকে অতিসচেতনতাই অসমৰ সমাজ-সংস্কৃতিক ঐক্যৰ অন্তৰায়ৰ সৃষ্টি কৰা দেখা যায়।

শিল্প-বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰতো আশানুৰূপ অগ্ৰগতি নোহোৱাৰ ফলত বিভিন্ন বৃত্তিত নিয়োজিত লোকৰ সংখ্যাৰ তাৰতম্য দেখা যায়।

প্ৰাথমিক বৃত্তি ঃ ৫২.৪ শতাংশ (কৃষিজীৱী ৪০ শতাংশ, কৃষি শ্ৰমিক ১২.৪ শতাংশ)
দ্বিতীয় বৃত্তি ঃ ১৪.০ শতাংশ
তৃতীয় বৃত্তি ঃ ২৪.৩ শতাংশ
চতুৰ্থক বৃত্তি ঃ ৬.৩ শতাংশ
পঞ্চমক বৃত্তি ঃ ৩.০ শতাংশ

সাক্ষৰতাৰ হাৰ ৭২.২ শতাংশ। মহিলাৰ সাক্ষৰতাৰ হাৰ মাথো ৬৬.৩ শতাংশ। স্ত্ৰী শিক্ষাৰ মান উন্নত কৰাৰ হেতুকে প্ৰচেষ্টা (চৰকাৰী আৰু বেচৰকাৰী সংস্থাৰ জৰিয়তে) অব্যাহত আছে যদিও আশানুৰূপ নহয়। ফলত উন্নয়ন আৰু বিকাশৰ গতি লেহেমীয়া হৈছে।

মানৱ সম্পদ উন্নয়ন নিম্নমানৰ। প্ৰচেষ্টা কৰা হৈছে যদিও গতি এতিয়াও লেহেমীয়া। কৌশল বিকাশৰ ধাৰা অব্যাহত আছে যদিও সম্পদৰ তুলনাত বিকাশ আশাব্যঞ্জক হৈ উঠা নাই।

অসমৰ জনবসতিৰ ঘনত্ব প্ৰতি বৰ্গ কিলোমিটাৰত গড়ে ৩৯৭ গৰাকী। কিন্তু পাহাৰীয়া অঞ্চলত জনবসতিৰ ঘনত্ব প্ৰতি বৰ্গ কিলোমিটাৰত মাত্ৰ ১২ গৰাকী। অৰ্থাৎ সেৰেঙা (বিৰল বসতি)।

১৮৩০ চনত এগৰাকী ব্ৰিটিছ বিষয়াই অসমৰ জনসংখ্যা প্ৰায় সাত লাখ বুলি অনুমান কৰিছিল আৰু ইয়াৰ প্ৰায় পঞ্চাশ বছৰ পিছত অৰ্থাৎ ১৮৭২ চনৰ সৰ্বপ্ৰথম লোকগণনাত জনসংখ্যা বৃদ্ধি হৈ প্ৰায় ২২ লাখ বুলি ঘোষণা কৰা হয়।

এটা অঞ্চলত জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধি হাৰ তিনিটা কাৰণত হ'ব পাৰে (i) জন্মৰ হাৰ, (ii) মৃত্যুৰ হাৰ আৰু (iii) প্ৰব্ৰজন। সেয়েহে সংক্ষেপে জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিৰ হাৰ গণনা কৰিবলৈ তলৰ সূত্ৰটো ব্যৱহাৰ কৰা হয়—

জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধি (P_g) = (জন্মৰ হাৰ ~ মৃত্যুৰ হাৰ) + প্ৰব্ৰজন

প্ৰব্ৰজন = (আন্তঃপ্ৰব্ৰজন ~ বহিঃপ্ৰব্ৰজন)

১৯০১ চনৰ পৰা সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ লগতে অসমতো প্ৰতিটো দশকৰ অন্তৰে অন্তৰে জনগণনা (লোকপিয়ল) কৰি ভাৰতবৰ্ষৰ জনসংখ্যাৰ চৰকাৰী তথ্য প্ৰকাশ হৈ আহিছে।

১৯০১ চনৰ প্ৰকৃত লোকপিয়লৰ তথ্য অনুসৰি অসমৰ জনসংখ্যা প্ৰায় ৩.২৯ নিযুত হোৱাৰ বিপৰীতে ২০১১ চনত ৩১.০১ নিযুত হয় অৰ্থাৎ এই কালছোৱাত জনসংখ্যা প্ৰায় ৯.৫ গুণ বৃদ্ধি হয়।

তালিকা ২:১

অসমৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধি (১৮৩০-২০১৯)

বছৰ	জনসংখ্যা (লাখ)	ঘনত্ব	বৃদ্ধিৰ হাৰ
১৮৩০	৭ (প্ৰায়)	৯	
১৮৭২	২২ (প্ৰায়)	২৮	৫.৫
১৯০১	৩৩	৪২	১৮.১
১৯১১	৩৮	৪৯	১৭.০
১৯২১	৪৬	৫৯	২০.৫
১৯৩১	৫৬	৭১	১৯.৯
১৯৪১	৬৭	৮৫	২০.৪
১৯৫১	৮০	১০২	১৯.৯
১৯৬১	১০৮	১৩৮	৩৫.০
১৯৭১	১৪৬	১৮৬	৩৫.০
১৯৮১	১৮০ (প্ৰায়)	২৩০	২৩.৪
১৯৯১	২২৪	২৮৬	২৪.২
২০০১	২৬৬	৩৪০	১৮.৯
২০১১	৩১২	৩০৮	১৭.১
২০১৯	৩৩০ (প্ৰায়)	৪২১	১৯.০

প্ৰাক্-স্বাধীনতাৰ কালছোৱাত (১৯০১-১৯৫১) অসমৰ জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিৰ গতিধাৰা ১৪৪ শতাংশ

হোৱাৰ বিপৰীতে সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষত এই সময়ছোৱাৰ বৃদ্ধিৰ গতি আছিল ৫১ শতাংশ মাথো। আনহাতে স্বাধীনোত্তৰ কালত (১৯৫১-২০১১) চনলৈ জনসংখ্যাৰ এই বৃদ্ধিৰ হাৰ অসমত ২৩২ শতাংশ হোৱাৰ বিপৰীতে ভাৰতবৰ্ষৰ বৃদ্ধিৰ হাৰ আছিল ১৮৪ শতাংশ। ৰাজ্যখনত দ্ৰুতহাৰত বৃদ্ধি হোৱা জনসংখ্যাৰ মূল কাৰণ হৈছে দুটা (ক) জন্মৰ হাৰ বৃদ্ধি আৰু মৃত্যুৰ হাৰ হ্ৰাস, (খ) জনপ্ৰব্ৰজন। জীৱিকাৰ তাড়নাত বাংলাদেশ, নেপাল আদিৰ পৰা বৈধ-অবৈধভাৱে জনস্ৰোত বোৱাৰ উপৰিও ভাৰতবৰ্ষৰ আন ৰাজ্যবোৰৰ পৰা ঘটা শ্ৰমিক আৰু ব্যৱসায়ীৰ প্ৰব্ৰজনে অসমৰ আৰ্থ-সামাজিক গাঁথনিৰ ওপৰত যথেষ্ট প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে।

সমগ্ৰ অসমৰ ৩৩ খন জিলাতেই জনসংখ্যাৰ বিতৰণ আৰু ঘনত্বৰ পাৰ্থক্য বিৰাজমান। অসমস্থিত ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাৰ উজনিৰ জিলাকেইখনত বিশেষকৈ দক্ষিণে গোলাঘাট জিলাৰ পূবে আৰু উত্তৰে বৰনদীৰ পূবত অৱস্থিত জিলাকেইখনত জনবসতি পাতল (চহৰকেইখন / সদৰস্থান বাদে)। আনহাতে মধ্য ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাৰ মধ্যম খণ্ডত অৱস্থিত জিলা কেইখনত জনবসতিৰ ঘনত্ব অধিক আৰু নামনি অঞ্চলৰ জিলাকেইখনত (বিটিচি বাদে) ঘনত্ব অধিক। অসমৰ পাহাৰীয়া জিলা ৩ খনত জনবসতিৰ বাবে কিছু কাৰকৰ প্ৰতিকুলতাৰ হেতুকে জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব কম। বিটিচিৰ চাৰিখন জিলাৰ ভিতৰত কোকৰাঝাৰ বাদে বাকী তিনিওখনতেই (চিৰাং, বাক্সা আৰু ওদালগুৰি) জনসংখ্যা সেৰেঙা। অসমত বৰ্তমান ২৬,৩৯৫ খন গাঁৱত গড়ে ৮৮০ জনকৈ লোকে বাস কৰে। বিশেষভাৱে মন কৰিবলগীয়া যে এই গাঁওসমূহৰ প্ৰায় ৬৬ শতাংশত প্ৰতিখন গাঁৱতেই মুঠ জনসংখ্যাৰ আকাৰ ১০০০ গৰাকীৰ তলত। পাহাৰীয়া জিলা তিনিখনত আকৌ প্ৰতিখন গাঁৱত গড়ে প্ৰায় ৭ ঘৰ মানুহ আছে। গাঁওসমূহৰ অধিকাংশই কৃষিভূমিৰ স্থানান্তৰিত কৃষি প্ৰথাৰ প্ৰচলনৰ হেতুকে স্থানান্তৰীকৃত হয়। নিগাজী গাঁৱৰ সংখ্যা তাকৰ। পল্লী (Harnlet) শ্ৰেণীভুক্ত গাঁৱৰ সংখ্যা পাহাৰীয়া জিলা তিনিখনত অধিক। বসবাসৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ন্যূনতম সুবিধাৰ অভাৱৰ হেতুকে জীৱন ধাৰণৰ মান উন্নত নহয়। ডেকাচামৰ অধিকাংশৰেই চহৰমুখী প্ৰৱণতা বিৰাজমান। জিলা গ্ৰাম্য উন্নয়ন প্ৰাধিকৰণৰ আঁচনিৰ সেৱাৰ সু-প্ৰভাৱ নগণ্য।

জনসংখ্যাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি শ্ৰেণীবিভক্ত কৰা ভাৰতৰ নগৰ সমূহৰ ভিতৰত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ (জনসংখ্যা ১ লাখ বা ততোধিক) নগৰৰ সংখ্যা বৰ্তমান ৪ খন। গুৱাহাটী, শিলচৰ, ডিব্ৰুগড় আৰু নগাঁও। গুৱাহাটী মহানগৰৰ বাবে পৌৰ নিগম আৰু আন তিনিখনত পৌৰ সভা গঠন কৰা হৈছে। বাকী নগৰবোৰ পৌৰ সমিতিৰ (Town Committee) দ্বাৰা পৰিচালিত। যোৰহাট আৰু তিনিচুকীয়াৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধি হৈ বৰ্তমান প্ৰথম শ্ৰেণীৰ নগৰৰ মৰ্যাদাৰ সীমা চুইছে।

জিলা ভিত্তিক জনসংখ্যাৰ ঘনত্বৰ তাৰতম্য ঘটাৰ উপৰিও জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ হাৰত তাৰতম্য বিদ্যমান। ২০০১-২০১১ চনৰ লোকপিয়লৰ তথ্য অনুযায়ী অসমৰ জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিৰ হাৰ ১৬.৯৩ শতাংশ। ৩৩ খন জিলাৰ ভিতৰত ১৪ খন জিলাত বৃদ্ধিৰ হাৰ ৰাজ্যিক গড়তকৈ অধিক। জিলাকেইখন হ'ল ধুবুৰী (২৪.৪%), মৰিগাঁও (২৩.৪%), মানকাচৰ (২৩.৩%), গোৱালপাৰা (২২.৮%), নগাঁও (২২.১%), হাইলাকান্দি (২১.৫%), বৰপেটা (২১.৪%), কৰিমগঞ্জ (২০.৮%), কাছাৰ (২০.২%), দৰং (১৯.৫%), কামৰূপ মহানগৰ (১৯.৫%), ধেমাজি (২০.৩%), কাৰ্বি আংলং (১০.৪%) আৰু লখিমপুৰ (১৭.১%)। কামৰূপ মহানগৰ, ধেমাজি, কাৰ্বি আংলং আৰু লখিমপুৰত জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ কাৰণ আন্তঃৰাজ্যিক আৰু আন্তঃজিলা প্ৰব্ৰজন হোৱাৰ বিপৰীতে আন দহখন জিলাৰ জনগাঁথনিলৈ লক্ষ্য কৰিলে এই উচ্চ হাৰৰ বৃদ্ধিক সন্দেহজনক অনুপ্ৰৱেশৰ

ফল হিচাবে বিবেচনা কৰিব পাৰি। বিশেষকৈ বাংলাদেশ, নেপাল আদিৰ পৰা জীৱিকাৰ সন্ধানত অনুপ্ৰৱেশ কৰি চৰ আৰু চাপৰি অঞ্চলত (ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু বৰাক উপত্যকাৰ) অবৈধ বসতি স্থাপন কৰি ৰবি শস্যৰ খেতি কৰাৰ উপৰিও নিৰ্মাণ কাৰ্যৰ সতে সস্তীয়া শ্ৰমিক হিচাবে নিয়োজিত হৈ আছে। একাংশই আকৌ শাক-পাচলিৰ বেপাৰ, হাঁহ-কুকুৰাৰ উপৰিও কণীৰ বেপাৰ আদি কৰি জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰে। এনেদৰে বাংলাদেশী অনুপ্ৰবেশকাৰীৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰে। স্বাধীনোত্তৰ কালত প্ৰব্ৰজন ঘটা নেপালী সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলৰ সৰহভাগেই দুগ্ধজাত সামগ্ৰীৰ উৎপাদন আৰু বিতৰণৰ সতে জড়িত। বড়োলেণ্ডৰ চাৰিওখন জিলা (কোকৰাঝাৰ, ওদালগুৰি, বাক্সা আৰু চিৰাং) জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিৰ হাৰ গড়ে ১০ শতাংশৰ তলত।

অসমৰ বৰ্তমান জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব প্ৰতিবৰ্গ কিলোমিটাৰত ৩৯৭ জন। অঞ্চল বিশেষে এই ঘনত্বৰ পাৰ্থক্য আছে। কামৰূপ মহানগৰ জিলাত জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব সৰ্বাধিক (প্ৰতি বৰ্গ কিলোমিটাৰত ২০১০ গৰাকী), গোৱালপাৰা, ধুবুৰী, হাইলাকান্দি, দৰং, বাক্সা, কাছাৰ, লখিমপুৰ, কামৰূপ, শিৱসাগৰ, বঙাইগাঁও আৰু মানকাচৰত জনসংখ্যাৰ বসতিৰ ঘনত্ব ৰাজ্যিক গড় ঘনত্বতকৈ অধিক। আনহাতে যোৰহাট, শোণিতপুৰ, তিনিচুকীয়া, গোলাঘাট, কোকৰাঝাৰ, চিৰাং আৰু ধেমাজিৰ জন-ঘনত্ব সেৰেঙা। পাহাৰীয়া জিলা তিনিখন কাৰ্বি আংলং (৯৩ গৰাকী), পশ্চিম কাৰ্বি আংলং (৮৯ গৰাকী, ডিমা হাচাও (৪৪ গৰাকী) আৰু চৰাইদেউ, নাজিৰা, মাজুলী জিলা বিৰল বসতিৰ জিলা।

তালিকা ২:২

অসমৰ জিলা ভিত্তিক জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব আৰু শিক্ষিতৰ হাৰ

জিলা	মাটি কালি	জনসংখ্যা	ঘনত্ব	স্বাক্ষৰতাৰ হাৰ	বৃদ্ধিৰ হাৰ
কোকৰাঝাৰ	৩.১৭	৮.৮৭	২৬৯	৬৫.২	৫.১৯
ধুবুৰী	১.৬৬	১৯.৪৯	৮৯৬	৫৮.৩	২৪.৪০
গোৱালপাৰা	১.৮২	১০.০৮	৫৫৩	৬৭.৪	২২.৭৪
বৰপেটা	২.৬৮	১৬.৯৪	৭৪২	৬৩.৮	২১.৪০
বঙাইগাঁও	১.৭৩	৭.৪	৬৭৬	৬৯.৭	১৯.৫৮
চিৰাং	১.৯৭	৪.৮	২৫১	৬৩.৬	১১.২৬
ওদালগুৰি	১.৬৭	৮.৩২	৪১৩	৬৫.৪	৯.৭৬
দৰং	১.৮৯	৯.৩	৫৮৬	৬৩.১	১৯.৫১
শোণিতপুৰ	২.২৮	১৯.৩ (ইউ ডি)	৩৭০	৬৭.৪	১৫৬৭
লখিমপুৰ	২.২৮	১০.৪২	৪৫৮	৭৭.২	১৭.০৬
ধেমাজি	৩.২৩	৬.৮৬	২১২	৭২.৭	২০.৩০

তিনিচুকীয়া	৩.৭৯	১৩.২৮	৩৫০	৬৯.৭	১৪.৫১
ডিব্রুগড়	৩.৩৮	১.৩৩	৩৯২	৭৬.১	১২.০৪
শিৱসাগৰ	১.৭৩	১১.৫০	৪৩১	৮০.৪	৯.৩৭
যোৰহাট	১.৯৭	১০.৯২	৩৮৩	৮২.২	৯.২১
গোলাঘাট	৩.৫০	১০.৭	৩০৫	৭৭.৪৩	১১.৮৮
নগাঁও	২.২৯	২৮.২৪	৭১১	৭২.৪	২২.০৯
মৰিগাঁও	১.৬০	৯.৫৭	৬১৭	৬৮.০	২৩.৩৯
কামৰূপ (মেট্ৰো)	৬.২৭	১২.৫৪	১৩১৩	৮৮.৭	১৮.৯৫
কামৰূপ	৩.৪৮	১৫.৫৪	৪৮৯	৭৫.৬	১৫.৬৭
নলবাৰী	১০.১০	৭.৭২	৭৩৩	৭৮.৬	১১.৭৪
হাইলাকান্দি	১.৩৩	৬.৫৯	৪৯৭	৭৪.৩	২১.৪৪
কৰিমগঞ্জ	১.৮১	১২.২৯	৬৭৯	৭৮.২	২০.৭৪
কাছাৰ	৩.৭৯	১৭.৩৭	৪৫৯	৭৯.৪	২০.১৭
চৰাইদেউ	০.৯৪			৭১.০	১১.৫
মাজুলী	০.৮৮	২.৫০	৩০০	৬৮.২	১১.৬২
কাৰ্বি আংলং	৭.৪	৯.৫৬	৯২	৬৯.৩	১৮.৬৯
পশ্চিম কাৰ্বি আংলং	৩.০৪	২.০০ (অনু)	৬৬	৬২.০	১৮.৬৯
ডিমা হাচাও	৪.৮৯	২.১৪	৪৪	৭৭.৫	১৩.৫৩
দক্ষিণ শালমাৰা	০.৫৭	৫.৫৫	৯৭৭	৬৭.৬	১৮.৮৬
মানকাচৰ	৩.০	১২.০	৪০০	৬৭.৬	১৫.৭
বিশ্বনাথ	১.৬৯	৯.৩১	৫৫২	৬৪.৫	১৮.৮
হোজাই	৭৮.৪৪	৩১১	৩৯৭	৭৩.২	১৬.৯৩

Source : Assam Year Book 2018

জনপ্ৰব্ৰজন ঃ সমস্যা আৰ সম্ভাৱনীয়তা

জন প্ৰব্ৰজন এটা অৱধাৰিত প্ৰক্ৰিয়া। আৱহমান কালৰ পৰাই এই প্ৰক্ৰিয়া চলি আহিছে। মানুহৰ জীৱন-ধাৰণৰ সা-সুবিধাৰ নেতিবাচক স্থানৰ (–ve) পৰা ইতিবাচক (+ve) স্থানলৈ গতি স্বাভাৱিকভাৱে স্বীকৃত যদিও ৰাজনৈতিক দিশৰ পৰা গন্তব্য স্থানৰ খিলঞ্জীয়াৰ নিৰাপত্তাৰ দিশৰ পৰা সমূলি গ্ৰহণযোগ্য নহয়।

অসমত আন্তঃ আঞ্চলিক জনপ্ৰব্ৰজন সাধাৰণতে চহৰমুখী যদিও সৰু চহৰ আৰু সেৰা কেন্দ্ৰৰ পৰা কাষৰীয়া ডাঙৰ চহৰলৈ অধিক হাৰত দেখা যায়। আনকি দাঁতিকাষৰীয়া গ্ৰামাঞ্চলৰ পৰা দৈনিক আৰু সাপ্তাহিক সময়ত বিভিন্ন কাম-কাজৰ বাবে নগৰাঞ্চললৈ জনপ্ৰব্ৰজন হৈ আছে যদিও সদ্যহতে অসমত সামান্য প্ৰভাৱ পৰিলেও বিশেষ কুপ্ৰভাৱ পৰিলক্ষিত হোৱা নাই। কিন্তু আন্তঃৰাজ্যিক প্ৰব্ৰজন আৰু প্ৰতিবেশী ৰাষ্ট্ৰৰ পৰা হোৱা অবৈধ প্ৰব্ৰজন আৰু শৰণাৰ্থীৰ বাবে অসমত স্বৰাজোত্তৰ কালত বিশেষ সামাজিক, সাংস্কৃতিক আৰু অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত ক্ষতি হোৱাটো পৰিলক্ষিত হৈছে।

২০১১ চনৰ লোকপিয়লৰ তথ্য অনুসৰি অসমত ইছলামধৰ্মী লোকৰ সংখ্যা সৰ্বমুঠ ১ কোটি ৬ লাখ। এইসকলৰ প্ৰায় ৩২.৬ শতাংশৰ মাতৃভাষা অসমীয়া। খিলঞ্জীয়া লোকসকলৰ দৰে অসমীয়া ইছলামধৰ্মী লোকসকলৰ সন্তানৰ সংখ্যা দুটা বা তিনিটা। ১৯৭১ চনৰ লোকপিয়ল আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত বাংলাদেশৰ পৰা হোৱা অনুপ্ৰৱেশ আৰু এই অনুপ্ৰৱেশকাৰীসকলৰ ব্যাপক বংশ বৃদ্ধিৰ বাবেই অসমৰ জনগাঁথনিৰ অস্বাভাৱিক পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। ২০০১-২০১১ চনৰ কালছোৱাত অসমৰ হিন্দু জনসংখ্যা প্ৰায় ৮০ শতাংশ বৃদ্ধি হৈছে। অৱশ্যে ইয়াৰ ভিতৰত বাংলাদেশী ভগনীয়া আৰু শৰণাৰ্থী আৰু নেপালৰ পৰা বৈধ আৰু অবৈধভাৱে অহা লোকসকলো অন্তৰ্ভুক্ত। আনহাতে এই কালছোৱাত মুছলিম জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিৰ হাৰ হ'ল প্ৰায় ১৯৭ শতাংশ। লোকপিয়লৰ তথ্য অনুসৰি বিগত চাৰিটা দশকত (১৯৭১-২০১১) মুছলমান জনসংখ্যাৰ হাৰ হিন্দুৰ তুলনাত প্ৰায় ২৫০ শতাংশ অধিক হাৰত বৃদ্ধি পাইছে। এই সময়ছোৱাত হিন্দুৰ জনসংখ্যা মুঠ জনসংখ্যাৰ ৭২.৫ শতাংশ (১০ শতাংশ বৃদ্ধি) হৈছে। অভাৱ আৰু অশান্তিতকৈও ৰাজনৈতিক পৃষ্ঠপোষকৰ দূৰদৃষ্টি হীনতাৰ বাবে বাংলাদেশৰ পৰা হোৱা অবাধ প্ৰব্ৰজনৰ পৰিণতিতেই অসমত জনসংখ্যাৰ অস্বাভাৱিক বৃদ্ধি হৈছে (তালিকা ঃ ২:৩) কেইখনমান জিলাৰ নিৰ্দিষ্ট অঞ্চলত জনগাঁথনিৰ পৰিৱৰ্তন বিশেষ মনকৰিবলগীয়া

তালিকা ২:৩

ধৰ্মীয় জনগাঁথনিৰ পৰিৱৰ্তন

	হিন্দু			মুছলমান		
বছৰ	১৯৯১	২০০১	২০১১	১৯৯১	২০০১	২০১১
দলগাঁও (দৰং)	৫৩,৬৭৮	৮০,১৪১	৫৩,০৬৫	১,৫৪,১৭৯	৩,২৩,৩০৯	৪,১৮,০১২
বাঘবৰ (বৰপেটা)	১৪,১১২	১০,৯৪৯	১০,৭৮৯	২,৩১,২৪২	২,৮৪,১৫১	২,৯৪,৯৯৩
কলগাছিয়া (বৰপেটা)	৩,১৮৬	১,৫১৬	১,৩৯১	১,২১,৪৩১	১,৪৬,৫১৬	১,৯৪,৪৫৬

তালিকা ২:৪

ভাষিক জনগাঁথনিৰ পৰিৱৰ্তন

	অসমীয়া ভাষী			বাংলাভাষী		
বছ্ৰ	১৯৯১	২০০১	২০১১	১৯৯১	২০০১	২০১১
দলগাঁও (দৰং)	১,৭৩,২৮৮	৯২,৯২৩	৭৪,১৩৮	১,১৫,১২০	২,৯৭,১২০	৩,৮৬,৫৯৫
বাঘবৰ (বৰপেটা)	১,৩৩,৪৪৯	৪৫,০২২	১৫,৭২৮	১,১১,৪৪১	২,৫০,০৯১	২,৯০,১৫৮
কলগাছিয়া (বৰপেটা)	৬৮,৯৮২	৩৩,৯৭০	৫৬,৩৬৩	৫৫,৫৩৯	১,১৪,৩৪৫	১,৩৯,১৭৮

উৎস ঃ ভাৰতৰ লোকপিয়ল, ২০১১

ধৰ্মীয় জনগাঁথনিৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে ভাষিক জনগাঁথনিৰ পৰিৱৰ্তন বিশেষভাৱে মন কৰিবলগীয়া। অসমৰ ১৭ খন জিলাত বাংলাভাষীৰ সংখ্যা দ্ৰুতভাৱে বৃদ্ধি হৈছে। বাংলাদেশৰ পৰা প্ৰব্ৰজনৰ বাবেহে এনে ছবি এখন পৰিস্ফুত হৈছে। উক্ত তিনিটা অঞ্চলৰ লোকপিয়লৰ তথ্যই ভাষিক (বাংলাভাষী) আৰু ধৰ্মীয় জনগাঁথনিৰ পৰিৱৰ্তনৰ ভয়াবহ আগ্ৰাসনৰ ছবিখন প্ৰকট ৰূপত উন্মোচিত হৈছে।

বৰাক উপত্যকাক বাদ দি কোনো অসমীয়া হিন্দু বা চাহ-জনগোষ্ঠীৰ লোকে নাইবা কোনো খিলঞ্জীয়া তথা দীৰ্ঘকালৰ বাসিন্দা পুৰণি অভিবাসী মুছলমানসকলে কোনো পৰিস্থিতিতেই বাংলাভাষী হিচাবে লোকপিয়লত নিজৰ পৰিচয় সম্পৰ্কীয় তথ্য নিদিয়ে। সামাজিক, ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰখনত অসমৰ খিলঞ্জীয়া অভিবাসী মুছলমানসকলৰ অৱদান অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

প্ৰাক্‌স্বাধীনতা কালৰ মংগোলীয়, আৰ্য্য, আক্ৰমণকাৰী মোগল সকলৰ একাংশ ৰণুৱা সৈনিক সংগী (মোগল) তথা চিংফৌ বসতিস্থলত আৱিষ্কৃত চাহগছ আৰু পৰৱৰ্তী কালত স্থাপিত হোৱা বাগিচাবোৰলৈ কৰ্মৰ বাবে চোট্টনাগপুৰ মালভূমি অঞ্চলৰ পৰা অনা বনুৱাবোৰ আৰু ব্ৰিটিছ প্ৰশাসক সকলৰ নিম্নবৰ্গৰ সহায়ক আৰু চকী (Posts) বোৰৰ পহৰাকৰ্মী, সাহসী আৰু বিশ্বাসী নেপালী ভাষী লোক আৰু নেতাজী সুভাষ চন্দ্ৰ বসুৰ ভাৰতীয় জাতীয় ফৌজৰ অৱশিষ্ট সকল পৰৱৰ্তী কালত অসমৰ বাসিন্দা হৈ অসমৰ জনসদৃশ্যপটৰ (Demography)) মূল সুঁতিৰ সতে মিলি সোণত সুৱগা চৰাইছে বাবে অসমৰ কোনো ক্ষতি হোৱা নাই বৰ অসম নামৰ জন ফুলনিত নানা ৰঙৰ সমাহাৰ ঘটি মহামিলনৰ এক সুকীয়া জাতিসত্বাৰ সৃষ্টি হৈছে। স্বাধীনোত্তৰ কালত বিশেষকৈ ১৯৭১ চনত হোৱা পাকিস্তানৰ ৰাজনৈতিক পট পৰিৱৰ্তন আৰু বাংলাদেশৰ অভ্যুত্থানে এক বিশেষ ভাষিক আৰু ধাৰ্মিক লোকৰ অবৈধ প্ৰব্ৰজনে অসমৰ আৰ্থ-সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক জন দৃশ্যপটত বিশেষভাৱে প্ৰভাৱান্বিত কৰিছে।

তালিকা ২:৫

অসমৰ ধৰ্মীয় গাঁথনিৰ পৰিৱৰ্তন

ধৰ্ম	জনসংখ্যা (শতাংশ)		বৃদ্ধিৰ হাৰ
	২০০১	২০১১	
হিন্দু	৮০.০৫	৬১.৪৭	-১৮.৬০
ইছলাম	১৩.০৪	৩৪.২২	২১.১৮
খ্ৰীষ্টিয়ান	২.৩০	৩.৭৪	১.৪৪
শিখ	১.৯০	০.০৭	-১.৮৩
বৌদ্ধ	০.৮০	০.১৮	-০.৬২
জৈন	০.৪০	০.৪০	
অন্যান্য	০.৭০	০.২৫	-০.৪৫

সেয়েহে অসমৰ ১৪ খন জিলা আৰু বৰাক-ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ চৰ-চাপৰি অঞ্চল অধিকাংশ অবৈধ আৰু সন্দেহযুক্ত বিশেষ ভাষিক আৰু সংখ্যালঘু সম্প্ৰদায় লোকৰ দ্বাৰা আগ্ৰাসিত হৈ ভূমিৰ বেদখলত লিপ্ত হৈছে। সস্তীয়া আৰু সুলভ কৰ্মচাৰী হিচাবে বিবেচিত এনেধৰণৰ অসংগঠিত একাংশক আকৌ বিভিন্ন নিৰ্মাণ কাৰ্যৰ সৈতেও জড়িত কৰোৱা হৈছে।

অসমৰ খিলঞ্জীয়া অধিবাসীসকলৰ মাজত সামাজিক, সাংস্কৃতিক, নৃ-তাত্বিক, ধৰ্মীয় ভাষিক আৰু ৰাজনৈতিক উপাদান সমূহৰ বৈচিত্ৰ বিৰাজমান। ঐক্য আৰু সংহতিৰ এনাজৰী সুদৃঢ় আৰু ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰখনৰ সাতামপুৰুষীয়া ঐক্য আৰু সংহতিৰ প্ৰতি ভাবুকি স্বৰূপ পাবতগজা ন-অসমীয়া নামধাৰী লোকক চিনাক্তকৰণ, ভোটাৰ তালিকাৰ পৰা নামকৰ্তন আৰু স্বদেশলৈ ওভটাই পঠিওৱাৰ দাবী তুলি খিলঞ্জীয়া লোকৰ দাবীৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনাই ১৯৮৫ চনত তেতিয়াৰ ভাৰত চৰকাৰ, অসম চৰকাৰ আৰু আন্দোলন বহনকাৰীৰ বৈধ প্ৰতিনিধিৰ সৈতে ঐতিহাসিক 'অসম চুক্তি' স্বাক্ষৰিত হৈছিল। অনুপ্ৰৱেশ ৰোধ কৰিবলৈ উন্মুক্ত ভাৰত-বাংলাদেশৰ আন্তৰ্জাতিক সীমাৰেখা ছীল কৰা আদি কৰি কেইবাটাও দাবীৰ প্ৰতি তদনান্তীন কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে অনুমোদন জনাইছিল। ৰাষ্ট্ৰীয় নাগৰিকপঞ্জী (NRC) প্ৰস্তুতকৰণ 'অসম চুক্তি' কাৰ্যকৰী কৰাৰ অন্যতম পদক্ষেপ। অসমৰ খিলঞ্জীয়াসকলৰ 'ৰক্ষা কবচ' স্বৰূপ ৰাষ্ট্ৰীয় নাগৰিকপঞ্জীৰ ফলপ্ৰসূ কাৰ্যকৰণে অসমক অবৈধ বিদেশীমুক্ত কৰি বহুতো সমস্যাৰ পৰা মুক্ত কৰি উন্নয়নৰ দিশ ত্বৰান্বিত কৰিব পাৰি। এইক্ষেত্ৰত উগ্ৰজাতীয়তাবাদ পৰিহাৰ কৰি অধিক সজাগতাৰ জৰিয়তে চৰকাৰী আঁচনিসমূহৰ ফলপ্ৰসূ কাৰ্যকৰণত মনোনিবেশ কৰাৰ প্ৰয়োজন। শিক্ষা, স্বাস্থ্য, 'অসম মালা', দক্ষতা বিকাশ (Skill Development) আদিৰ ক্ষেত্ৰত লোৱা বহুমুখী আঁচনি সমূহৰ জৰিয়তে মানৱ কল্যাণ সাধন কৰাৰ লগতে মানৱ সম্পদ উন্নয়নৰ মান বৃদ্ধি দ্ৰুততৰ হ'ব পাৰে।

জানিবলগীয়া তথ্য

- ২০১১ চনৰ লোকপিয়লৰ তথ্য অনুসৰি অসমৰ জনসংখ্যা — ৩,১২,০৫,৫৭৬
- ২০১৯ চনৰ মাৰ্চৰ প্ৰাক্-কলন অনুসৰি জনসংখ্যা প্ৰায় — ৩.৫০ কোটি
- ভাৰতবৰ্ষৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ ২.৬ শতাংশ
- মাটিকালি সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰায় ২.৪ শতাংশ
- কুৰি শতিকাৰ কালছোৱাত অসমৰ জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিৰ হাৰ ঃ ৮.১ গুণ
- উক্ত কালছোৱাত ভাৰতত বৃদ্ধিৰ হাৰ ঃ ৪.৩ গুণ
- নগৰীকৰণ প্ৰক্ৰিয়া ঃ মন্থৰ, মাথো ১৪ শতাংশ
- জিলাৰ সংখ্যা ঃ ৩৩ খন, পাহাৰীয়া জিলা ৩ খন
- মহকুমা ঃ ৫৬ খন (২০১১ চন)
- ৰাজহ চক্ৰ ঃ ১৮৪ টা
- খিলঞ্জীয়া অধিবাসীসকলৰ মাজত নৃতাত্ত্বিক, সামাজিক আৰু ধৰ্মীয়, ভাষিক আদি উপাদানসমূহৰ বৈচিত্ৰ্য বিৰাজমান। বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ জনশৈলীৰ সমাবেশৰ হেতুকে অতি সচেতনতাই অসমৰ সমাজ সাংস্কৃতিক ঐক্যৰ অন্তৰায়ৰ সৃষ্টি কৰা দেখা যায়।
- শিল্প-বাণিজ্যৰ অনগ্ৰসৰতাৰ হেতু মুঠ কৰ্মৰত জনসংখ্যাৰ ৫২.৪ শতাংশ প্ৰাথমিক বৃত্তিৰ সৈতে জড়িত।
- কৃষিজীৱি ঃ ৪০ শতাংশ
- কৃষি শ্ৰমিক ঃ ১২.৪ শতাংশ
- দ্বিতীয় বৃত্তি ঃ ১৪.০ শতাংশ
- তৃতীয় বৃত্তি ঃ ২৪.৩ শতাংশ
- চতুৰ্থক বৃত্তি ঃ ৬.০ শতাংশ
- পঞ্চমক বৃত্তি ঃ ৩.০ শতাংশ
- সাক্ষৰতাৰ হাৰ ঃ ৭২.২ শতাংশ
- মহিলাৰ সাক্ষৰতাৰ হাৰ ঃ ৬৬.৩ শতাংশ
- মানৱ সম্পদ উন্নয়ন ঃ নিম্নমানৰ (প্ৰচেষ্টা ঃ লেহেমীয়া)
- জনবসতিৰ ঘনত্ব ঃ ৩৯৭ প্ৰতি বৰ্গ কিলোমিটাৰত
- পাহাৰীয়া জিলা তিনিখনত ঃ ১২ প্ৰতি বৰ্গ কিলোমিটাৰত

অনুশীলনী

১। ২০১১ চনৰ লোকপিয়ল অনুসৰি অসমৰ জনসংখ্যা হ'ল—

(ক) ৩.২১ কোটি (গ) ৩.১২ কোটি

(খ) ২.১৩ কোটি (ঘ) ৩.৩৯ কোটি

২। ২০০১-২০১১ এই দশকটোত অসমত জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিৰ হাৰ কিমান?

(ক) ১৯.৬% (গ) ১৭.১%

(খ) ১৭.৭% (ঘ) ১৬.৯%

৩। অসমত প্ৰাথমিক বৃত্তিত কিমান শতাংশ লোক নিয়োজিত হৈ আছে?

(ক) ৬৮.২% (গ) ৬৫.০%

(খ) ৬০.৪% (ঘ) ৫২.৪%

৪। ২০১১ চনৰ লোকপিয়ল অনুসৰি অসমৰ সাক্ষৰতাৰ হাৰ কিমান?

(ক) ৭৪.২% (গ) ৭৩.৩%

(খ) ৭০.৪% (ঘ) ৭২.২%

৫। অসমত পঞ্চম বৃত্তিত (quinary activity) জড়িত লোকৰ সংখ্যা কিমান?

(ক) ৬.০% (গ) ৭.২%

(খ) ৩.০% (ঘ) ১২.৪%

৬। ২০১১ চনৰ লোকপিয়লৰ তথ্য অনুসৰি অসমৰ জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব কিমান?

(ক) ৩৯০ গৰাকী প্ৰতি বৰ্গ কি.মি. (গ) ৩৭৯ গৰাকী প্ৰতি বৰ্গ কি.মি.

(খ) ৩৯৭ গৰাকী প্ৰতি বৰ্গ কি.মি. (ঘ) ২৯৭ গৰাকী প্ৰতি বৰ্গ কি.মি.

৭। ২০১১ চনৰ লোকপিয়ল মতে অসমৰ মহিলাৰ সাক্ষৰতাৰ হাৰ কিমান?

(ক) ৩৬.৬% (গ) ৭১.৬%

(খ) ৬৬.৩% (ঘ) ৬৩.৬%

৮। অসমত পোনপ্ৰথমতে কোন চনত লোকপিয়ল কৰা হৈছিল?

(ক) ১৯০১ (গ) ১৮৩০

(খ) ১৮৭২ (ঘ) ১৯৫১

৯। অসমত বিভিন্ন বৃত্তিত নিয়োজিত জনসংখ্যা শতাংশ হিচাবত দেখুউৱা।

১০। মানৱ সম্পদ উন্নয়নৰ লাইখুটা বুলিলে কি বুজা? এই লাইখুটা কেইটা কি কি?

১১। কৌশল বিকাশ কি? কৌশল বিকাশ অসমত কেনেকৈ কৰিব পাৰি।

১২। অসমত পাহাৰীয়া জিলা কেইখনৰ নাম লিখা। পাহাৰীয়া জিলাকেইখনত জনবসতি সেৰেঙা হোৱাৰ ৪ টা কাৰণ লিখা।